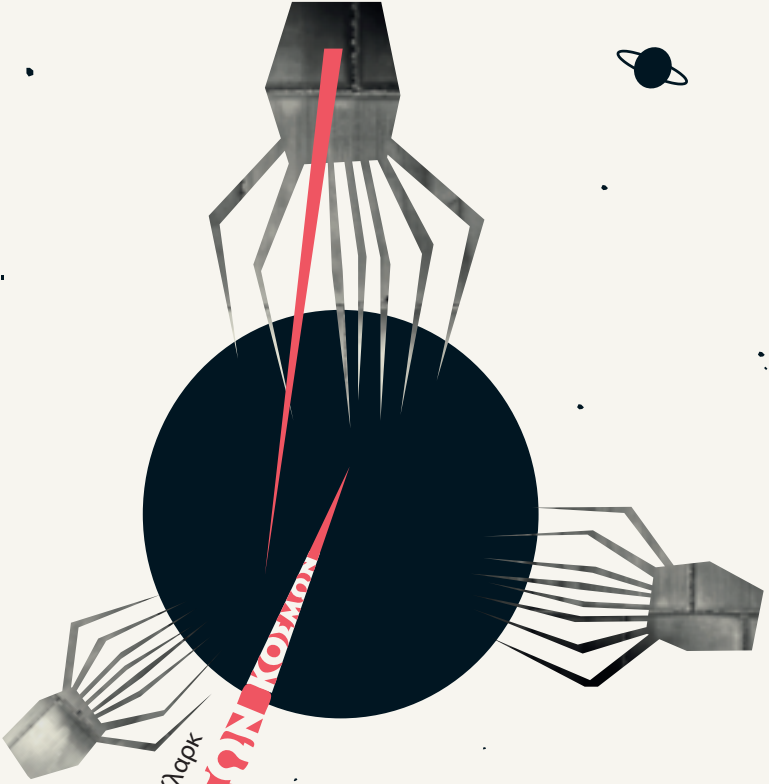

Τ
Α
Κ
Λ
Α
Σ
Ι
Κ
Α

Μετάφραση: Μαργαρίτα Ζαχαριάδου – Επίμετρο: Άρθουρ Τ. Κλάρκ

Χ. ΤΖ. ΟΥΕΛΣ

ΣΕΙΡΑ: ΤΑ ΚΛΑΣΙΚΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΕΙΡΑΣ: Ηλίας Μαγκλίνης

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Ο πόλεμος των κόσμων**

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΥ: The War of the Worlds

Από το Project Gutenberg, 2004

ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: H. G. Wells

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Μαργαρίτα Ζαχαριάδου

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Γιώργος Κασσιπίδης

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ – ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Θάνος Κακολύρης

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Μερσίνα Λαδοπούλου

© Επιμέτρου: Arthur C. Clarke, *Greetings, Carbon-based Biped!* (Λονδίνο: Voyager, 1999)

© Εικόνες εξωφύλλου: Halchynska Ksentia/Shutterstock

© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2019

Πρώτη έκδοση: Μάρτιος 2019

Έντυπη έκδοση ISBN 978-618-01-2556-6

Ηλεκτρονική έκδοση ISBN 978-618-01-2557-3

Τυπώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτιού.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.

Από το 1979

Έδρα:

Τατοίου 121, 144 52 Μεταμόρφωση

Βιβλιοπωλείο:

Εμμ. Μπενάκη 13-15, 106 78 Αθήνα

Τηλ.: 2102804800 • fax: 2102819550

PSICHOGIOS PUBLICATIONS S.A.

Publishers since 1979

Head Office:

121, Tatoiu Str., 144 52 Metamorfossi, Greece

Bookstore:

13-15, Emm. Benaki Str., 106 78 Athens, Greece

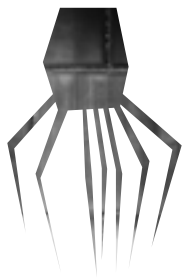
Tel.: 2102804800 • fax: 2102819550

e-mail: info@psychogios.gr

www.psychogios.gr • <http://blog.psychogios.gr>

Χ. ΤΖ. ΟΥΕΛΣ

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΤΩΝ ΚΟΣΜΩΝ

Μετάφραση: Μαργαρίτα Ζαχαριάδου

Επίμετρο: Άρθουρ Τ. Κλαρκ

Τ Α Κ Λ Α Σ Ι Κ Α

Κάποτε ρώτησαν τον μεγάλο βιολοντσελίστα Πάμπλο Καζάλς αν θα μπορούσε να φανταστεί τη ζωή του ακούγοντας μόνο Μπαχ. «Όχι, δεν μπορώ να φανταστώ τη ζωή μου μόνο με τον Μπαχ», αποκρίθηκε. «Ωστόσο, δεν μπορώ να φανταστώ τη ζωή μου χωρίς τον Μπαχ».

Αυτό είναι το πνεύμα που πρεσβεύουν τα βιβλία της σειράς που κρατάτε στα χέρια σας: πως όσο κι αν περιπλανηθούμε ως αναγνώστες, υπάρχει μια ζωτική, αρχέγονη πηγή από την οποία δε θα πάψουμε να αντλούμε απόλαυση. Και αυτή η πηγή είναι το κλασικό – εν προκειμένω, η κλασική λογοτεχνία, οι μεγάλοι κλασικοί συγγραφείς.

Άραγε, το κλασικό μπορεί να είναι σέξι, για να χρησιμοποιήσουμε τη φρασεολογία του συρμού; Φυσικά και μπορεί! Τι σημαίνει όμως «κλασικό» – και τι επίσης σημαίνει «σέξι»; Λοιπόν, το κλασικό συμβολίζει το αιώνιο μέσα μας. Το κλασικό είναι πατρίδα, είναι φωλιά, είναι η εστία στην οποία πάντοτε επιστρέφουμε. Είναι αφετηρία και προορισμός ταυτόχρονα.

Το κλασικό όμως δεν είναι μουσειακό είδος, δεν είναι μαυσωλείο· αντίθετα, είναι ζωντανή, ρέουσα ύλη, πνευματική βιταμίνη, ελιξίριο ζωής. Γι' αυτό είναι και σέξι. Δηλαδή; Μα το αέναα ερεθιστικό, το λοξό, το ατμοσφαιρικό, το υγρό και παλλόμενο, ψίθυρος και κραυγή μαζί, αφρισμένο κύμα και γαλήνια θάλασσα συνάμα.

Η σειρά ΤΑ ΚΛΑΣΙΚΑ, με νέες, σύγχρονες μεταφράσεις, κατατοπιστικά εισαγωγικά σημειώματα και επιλεγμένα επίμετρα, φιλοδοξεί να αναδείξει την ανάγνωση ως μια τέχνη της απόλαυσης. Διότι το κλασικό είναι πρόκληση και ίντριγκα μαζί.

Ηλίας Μαγκλίνης

Περιεχόμενα

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ	
Ο κλασικός <i>Πόλεμος των κόσμων</i>	13
ΒΙΒΛΙΟ ΠΡΩΤΟ: Ο ΕΡΧΟΜΟΣ ΤΩΝ ΑΡΕΙΑΝΩΝ	
Οι παραμονές του πολέμου	19
Το αστέρι που έπεσε.....	29
Στον δρυμό του Χόρσελ.....	35
Ο κύλινδρος ανοίγει.....	39
Η ακτίνα	45
Τσόμπαμ Ρόουντ	53
Πώς έφτασα σπίτι	57
Βράδυ Παρασκευής.....	63
Οι μάχες ξεκινούν	69
Μέσα στην καταιγίδα	79
Στο παράθυρο	89
Τι είδα από την καταστροφή του Ουέιμπριτζ και του Σέπερτον	99
Πώς συναντήθηκα με τον εφημέριο	115
Στο Λονδίνο	123
Τι συνέβη στο Σάρεϊ.....	139

Η έξοδος από το Λονδίνο	151
Το Παιδί της βροντής	171

ΒΙΒΛΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ: Η ΓΗ ΥΠΟ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΤΩΝ ΑΡΕΙΑΝΩΝ

Υποταγή	187
Τι είδαμε από το ερειπωμένο σπίτι	199
Οι μέρες του εγκλεισμού	213
Ο θάνατος του εφημέριου	221
Η σιωπή	229
Έργα δεκαπέντε ημερών	233
Ο άνθρωπος στον λόφο Πάτνι	239
Το νεκρό Λονδίνο	261
Ερείπια	272
Ο επίλογος	281

ΕΠΙΜΕΤΡΟ

Άρθρου Τ. Κλαρκ: «Για τον Πόλεμο των κόσμων»	287
--	-----

«Μα ποιος θα κατοικήσει τους κόσμους αυτούς,
εάν ποτέ κατοικηθούν; Είμαστε εμείς ή είναι
αυτοί οι Άρχοντες του Σύμπαντος;... Πώς γίνεται
να είναι όλα για τον άνθρωπο φτιαγμένα;»

ΚΕΠΛΕΡ (όπως παρατίθεται
στην *Ανατομία της μελαγχολίας*)

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

Ο κλασικός Πόλεμος των κόσμων

Κανείς δεν ξέρει αν, όταν ο Χ. Τζ. Ουέλς έγραφε τη *Μηχανή του χρόνου* και λίγο αργότερα τον *Πόλεμο των κόσμων*, συνειδητοποιούσε ότι μεταμόρφωνε σε λεωφόρο ένα μικρό μονοπάτι που είχαν ανοίξει νωρίτερα συγγραφείς όπως ο Λουκιανός ή ο Τζόναθαν Σουίφτ. Μιλάμε, φυσικά, για τη μεγάλη λεωφόρο της επιστημονικής φαντασίας. Ο ίδιος ισχυριζόταν ότι «οι ιστορίες που γράφω δεν προσπαθούν να πείσουν ότι αφορούν πράγματα αληθινά· είναι ασκήσεις της φαντασίας σε ένα εντελώς διαφορετικό επίπεδο... Ανήκουν στην κατηγορία στην οποία εμπίπτει, για παράδειγμα, και η ιστορία του Φρανκενστάιν». Δύσκολο να αντικρούσεις κάτι που ο ίδιος ο συγγραφέας έχει πει για το έργο του. Ο χρόνος όμως έχει δείξει πως η συγκεκριμένη κρίση του Ουέλς ήταν, αν μη τι άλλο, υπερβολικά μετριόφρων.

Είναι προφανές ότι το πρώτο που προσέχει κανείς στο μυθιστόρημα του Ουέλς είναι η ευχέρεια με την οποία ο συγγραφέας χειρίζεται κατ' αρχάς τα επιστημονικά δεδομένα της εποχής. Δεν πρέπει να μας κάνει εντύπωση όμως: ο Ουέλς ήταν επιστήμονας που, πέρα από τις τυπικές σπουδές του, έτρεφε ένα βουλιμικό

ενδιαφέρον για ό,τι νέο έφερνε στο προσκήνιο η επιστημονική σκέψη και πρακτική. Βέβαια, εκείνο που φαντάζει σχεδόν εξωπραγματικό είναι η ικανότητά του, όπως αποδείχθηκε εκ των υστέρων, να προβλέπει και προς τα πού κατέτειναν οι εξελίξεις στην τεχνολογία. Συνεπώς, ναι, πρόκειται για γνήσιο δείγμα επιστημονικής φαντασίας. Έχω την εντύπωση όμως ότι αν οι αρετές του βιβλίου περιορίζονταν στην προφητική δεινότητα του συγγραφέα του, σήμερα, 120 χρόνια από την κυκλοφορία του, θα συγκαταλεγόταν κι αυτό στον σωρό των ξεχασμένων έργων πρώιμης επιστημονικής φαντασίας. Αλλά κάτι τέτοιο ουδόλως συμβαίνει – και ούτε συνέβη σε καμία στιγμή μέσα σε τόσες δεκαετίες.

Κατά τη γνώμη μου, το βιβλίο θα έπρεπε να περιλαμβάνεται επίσης στην κατηγορία της λογοτεχνίας του τρόμου. Πρόκειται (και) για ένα έξοχο θρίλερ. Όπως συμβαίνει με τα καλύτερα δείγματα του είδους αυτού, το πλαίσιο, το θέατρο της αγωνίας δε βρίσκεται σε κάποιο εξωτικό, ασυνήθιστο μέρος. Η δράση του συγκεκριμένου έργου, ας πούμε, δεν εκτυλίσσεται στον Άρη. Τοποθετείται στο οικείο, καθημερινό, ασφαλές σε βαθμό πλήξης Ουόκινγκ, τον τόπο κατοικίας του Ουέλς, ο οποίος ως εκ τούτου είναι σε θέση να περιγράψει άψογα κάθε δρομάκι, κάθε περιποιημένο φράχτη, κάθε ύψωμά του και κυρίως το πάρκο με τους αμμόλακκους όπως ακριβώς ήταν το 1898, όταν πρωτοκυκλοφόρησε το έργο. Την ίδια δημοσιογραφική ακρίβεια παρουσιάζει και η περιγραφή του Λονδίνου – του Λονδίνου που μέσα από τις σελίδες του βιβλίου γίνεται στάχτη, ερείπια. Ο Ουέλς κατασκεύασε έναν τέλειο εφιάλη: αυτόν που σου διαλύει όλες τις βασικές βεβαιότητες.

Αφού, λοιπόν, έχει καταστρέψει τις άμυνες του αναγνώστη, ο

συγγραφέας περνά στην πραγματική επίθεση. Σε αντίθεση με το πολύ συγκεκριμένο (και εξαιρετικά οικείο) σκηνικό στο οποίο εκτυλίσσονται όλα, ο Ουέλς δεν περιορίζει τώρα τη στόχευσή του σε «ειδικές» φοβίες και αγωνίες. Δε νομίζω, δηλαδή, ότι υπήρχε οποιαδήποτε πρόθεση επίκλησης στον κίνδυνο μιας γερμανικής επίθεσης, ούτε καμιά κριτική στη βρετανική αποικιοκρατία, όπως συχνά υποστηρίζεται από πολλούς που επιχειρούν να αποδώσουν μια πολιτική, και εντός ορισμένου πλαισίου, χροιά στο έργο. Αντιθέτως, ο Ουέλς εφορμά στο «ψαχνό» του ανθρώπινου άγχους, στον αρχέγονο φόβο της εξάλειψης. Στον τρόπο του Αρμαγεδώνα, στην εξω-ανθρώπινης προέλευσης πλήρη καταστροφή.

Ωστόσο, ούτε και ο πανίσχυρος «παράγων τρόμος» μπορεί να εξηγήσει την ανθεκτικότητα του *Πολέμου των κόσμων* στο πέρασμα του χρόνου (που ως γνωστόν καθόλου ευγενικός δεν είναι απέναντι στα βιβλία). Πιστεύω πως όλα τα παραπάνω – η γερή επιστημονική βάση σε συνδυασμό με την καίρια φαντασία και η εύστοχη αναφορά στη βασική ανθρώπινη συνθήκη της αβεβαιότητας – αποκτούν νόημα μόνο χάρη στη στιβαρή διάθεση του Ουέλς να θέτει δύσκολα ερωτήματα με λογοτεχνική χάρη.

Αυτή η φιλοσοφική-λογοτεχνική διάσταση είναι που χάρισε, νομίζω, στο βιβλίο – και δικαίως – τον τίτλο του «κλασικού». Ενώπιον μιας καταστροφής που δείχνει σχεδόν βέβαιη, ο άνθρωπος και η ανθρωπότητα αναλογίζονται τη θέση τους στον κόσμο, το πριν και το μετά. Αναλογίζονται το πόσο εύθραυστη υπόθεση είναι ο πολιτισμός – και πόσο σχετική. Ποια είναι η αξία του ατόμου, όταν δεν υπάρχει πια κοινωνία; Πότε γίνεται η ζωή αβίωτη; Πώς θα ήταν ένας κόσμος χωρίς ηθικό περιεχόμενο;

Ο Χ. Λ. Μπόρχες, μεγάλος οπαδός της λογοτεχνίας του

Ουέλς, διέγνωσε και διατύπωσε έξοχα τη δύναμη του έργου: «Είναι μια ιστορία συμβολική των διεργασιών που ενυπάρχουν στην ανθρώπινη μοίρα». Και συνεχίζει: «Ένα έργο που ποτέ δε χάνει την ατέλειωτη πλαστικότητα της αμφισημίας, που σημαίνει τα πάντα για όλους· είναι ένας καθρέφτης που αντανακλά το πρόσωπο του ίδιου του αναγνώστη και μαζί είναι ένας χάρτης του κόσμου».

Μαργαρίτα Ζαχαριάδου

ΒΙΒΛΙΟ ΠΡΩΤΟ

Ο ΕΡΧΟΜΟΣ ΤΩΝ ΑΡΕΙΑΝΩΝ

Οι παραμονές του πολέμου

Κανείς δε θα το πίστευε, στα τέλη του δεκάτου ενάτου αιώνα, ό́τι ο κόσμος αυτός παρακολουθούνταν στενά και με προσοχή από διάνοιες ανώτερες της ανθρώπινης, κι ωστόσο θνητές όσο κι εκείνη· ό́τι όσο οι άνθρωποι ασχολούνταν με τις κάθε λογής έγνοιες τους, αποτελούσαν επίσης αντικείμενο ενδελεχούς εξέτασης και μελέτης, ίσως ακόμα και τόσο στενά όσο ένας άνθρωπος με μικροσκόπιο μπορεί να περιεργάζεται τα εφήμερα πλάσματα που κατακλύζουν και πολλαπλασιάζονται μέσα σε μια σταγόνα νερό. Μακαρίως καταγίνονταν οι άνθρωποι ανά τον πλανήτη με τις μικρές τους υποθέσεις, απόλυτα γαλήνιοι στη βεβαιότητά τους για την εξουσία τους επί της ύλης. Είναι πιθανό το ίδιο να κάνουν και τα πρωτόζωα κάτω από το μικροσκόπιο. Κανείς ποτέ δεν αναλογιζόταν τους παλιότερους σε ηλικία κόσμους του διαστήματος ως πηγές κινδύνου για τον άνθρωπο ή τους έφερνε στον νου μόνο και μόνο για να απορρίψει ως απίθανη ή αδύνατη την ιδέα της ύπαρξης ζωής σ' αυτούς. Είναι παράξενο πράγμα η ανάμνηση κάποιων τρόπων σκέψης από εκείνους τους περασμένους καιρούς. Οι Γήνιοι φαντάζονταν ό́τι μπορεί το πολύ πολύ να υπήρχαν άλλα πλάσματα στον Άρη, κατώτερα μάλλον από εμάς και πρόθυμα να δεχτούν μία αποστολή καλής θέ-

λησης. Κι όμως, πέρα στα πλάτη του διαστήματος, διάνοιες που μπροστά τους η δική μας είναι όπως η ευφυΐα των ζώων μπροστά στη δική μας, διάνοιες τεράστιες και ψυχρές και χωρίς καμία διάθεση συμπάθειας κοιτούσαν τη Γη αυτή με μάτια γεμάτα φθόνο, και αργά μα σταθερά κατέστρωναν τα σχέδιά τους εναντίον μας. Και στις αρχές του εικοστού αιώνα, ήρθε η μεγάλη κατάρρευση των ψευδαισθήσεων.

Μάλλον δε χρειάζεται καν να υπενθυμίσω στους αναγνώστες πως ο πλανήτης Άρης περιστρέφεται γύρω από τον ήλιο σε μέση απόσταση 225 εκατομμυρίων χιλιομέτρων από αυτόν και δέχεται μόλις και μετά βίας το μισό από το φως και τη θερμότητα που δέχεται ο γήινος πλανήτης. Θα πρέπει να είναι, αν όντως έχει κάποια δόση αλήθειας η νεφελική θεωρία*, παλαιότερος από τον δικό μας πλανήτη· και η ζωή στην επιφάνειά του πρέπει να είχε ξεκινήσει την πορεία της πολύ πριν πάψει αυτή η Γη να είναι σε κατάσταση ρευστή. Το γεγονός ότι ο όγκος του είναι μόλις το ένα έβδομο του όγκου της Γης σίγουρα θα επιτάχυνε την ψύξη του μέχρι τη θερμοκρασία στην οποία μπορεί να αρχίσει να υπάρχει ζωή. Ο Άρης έχει ατμόσφαιρα και νερό και όλα όσα είναι απαραίτητα για τη συντήρηση έμβιων όντων.

Είναι όμως τόσο αλαζόνας ο άνθρωπος, τόσο τυφλωμένος από την αλαζονεία του, ώστε κανένας συγγραφέας, έως και το τέλος του δεκάτου ενάτου αιώνα, δεν εξέφρασε ποτέ την άποψη πως ίσως και να έχει αναπτυχθεί νοήμων ζωή εκεί μακριά ή

* Σύμφωνα με τη «νεφελική θεωρία» ή «θεωρία νεφελικής συμπύκνωσης», οι πλανήτες του ηλιακού μας συστήματος προέκυψαν από τη συμπύκνωση ενός νέφους αερίων και σκόνης. Πολλοί σπουδαίοι φυσικοί επεξεργάστηκαν και συμπλήρωσαν τη θεωρία αυτή (π.χ. ο Λαπλάς και ο Κούιπερ), ο πρώτος όμως που τη διατύπωσε, το 1755, ήταν ο Γερμανός φιλόσοφος Ιμάνουελ Καντ. (Σ.τ.Μ.)

και γενικότερα, πέρα από το γήινο επίπεδο. Ούτε και ήταν κατανοητό στους περισσότερους ότι αφού ο Άρης είναι αρχαιότερος από τη Γη μας, με επιφάνεια μόλις το ένα τέταρτο της δικής μας και πιο απομακρυσμένος από τον ήλιο, συνεπώς όχι μόνο απέχει περισσότερο από τις απαρχές του χρόνου, αλλά βρίσκεται και πιο κοντά στο τέλος του.

Η παγκόσμια ψύξη που κάποια μέρα θα συμβεί αναγκαστικά στον πλανήτη μας έχει ήδη προχωρήσει πολύ στην περίπτωση του γείτονά μας. Η κατάστασή του παραμένει ακόμα εν πολλοίς μυστήριο, ξέρουμε όμως τώρα πια πως στον ισημερινό του η θερμοκρασία στο μέσο της ημέρας φτάνει ίσα ίσα τη θερμοκρασία του πιο κρύου δικού μας χειμώνα. Η ατμόσφαιρά του είναι πολύ πιο αραιή από τη δική μας, οι ωκεανοί του έχουν συρρικνωθεί τόσο, ώστε καλύπτουν πια μόνο το ένα τρίτο της επιφάνειάς του και καθώς αλλάζουν αργά αργά οι εποχές του, πελώρια στρώματα πάγου δημιουργούνται στους δύο πόλους και ύστερα λιώνουν και κατακλύζουν περιοδικά τις εύκρατες ζώνες του. Το τελικό στάδιο της εξάντλησης, το οποίο για μας παραμένει ασύλληπτα μακρινό, έχει ήδη γίνει επίκαιρο για τους κατοίκους τους Άρη. Η άμεση πίεση της ανάγκης έχει ακονίσει την ευφυΐα τους, έχει διευρύνει τις δυνάμεις τους κι έχει σκληρύνει την καρδιά τους. Και ατενίζοντας πέρα, το διάστημα, με όργανα και ευφυΐα που εμείς ούτε καν έχουμε φανταστεί, βλέπουν σε απόσταση μόλις 56 εκατομμυρίων χιλιομέτρων προς τον ήλιο ένα φως ελπίδας, τον δικό μας πλανήτη, πιο ζεστό, με το πράσινο της βλάστησης και το γκρίζο των νερών του, με μια νεφελώδη ατμόσφαιρα που υπόσχεται γονιμότητα, ενώ μέσα από τα ταξιδιάρικα σύννεφά του διακρίνουν αχανείς εκτάσεις πυκνοκατοικημένων εδαφών και στενές θάλασσες που τις διασχίζουν συνεχώς πλοία.

Κι εμείς οι άνθρωποι, τα πλάσματα που κατοικούν αυτή τη Γη, θα πρέπει να είμαστε για εκείνους τουλάχιστον τόσο ξένοι και υποδεέστεροι όσο οι μαϊμούδες και οι λεμούριοι για μας. Η διανοητική πλευρά του ανθρώπου έχει ήδη αποδεχτεί ότι η ζωή είναι ένας αδιάκοπος αγώνας ύπαρξης και φαίνεται πως η ίδια πεποίθηση επικρατεί και στον Άρη. Στον δικό τους κόσμο έχει προχωρήσει πάρα πολύ η ψύξη, ενώ ο δικός μας ακόμα σφύζει από ζωή, αλλά ζωή που εκείνοι θεωρούν κατώτερη. Το να διεξαγάγουν πόλεμο προς τη μεριά του ήλιου είναι πράγματι η μοναδική τους διέξοδος από την καταστροφή που, γενιά τη γενιά, πλησιάζει.

Και πριν σπεύσουμε να τους κρίνουμε πολύ αυστηρά, πρέπει να θυμηθούμε τι ανελέητη, τι απόλυτη καταστροφή έχει επιφέρει το είδος μας όχι μόνο στα ζώα, όπως ο εξαφανισμένος βίσων και το ντόντο, αλλά και στις κατώτερες φυλές. Οι Τασμανοί, παρά την ομοιότητά τους με τον άνθρωπο, εξαλείφθηκαν εντελώς ύστερα από έναν πόλεμο εξόντωσης που διεξήγαγαν οι Ευρωπαίοι έποικοι σε διάστημα πενήντα χρόνων.* Είμαστε τάχα τόσο σπουδαίοι απόστολοι του ελέους ώστε να παραπονιόμαστε αν οι Αρειανοί πολεμήσουν με το ίδιο ακριβώς πνεύμα;

Φαίνεται πως οι Αρειανοί υπολόγισαν την κάθοδό τους με εκπληκτική ακρίβεια –οι γνώσεις τους στα μαθηματικά είναι προφανώς κατά πολύ ανώτερες των δικών μας– και πραγματοποίη-

* Πέρα από τη χονδροειδώς εσφαλμένη (αλλά χαρακτηριστικότερη για την εποχή) κρίση ότι οι Αβορίγινες της Τασμανίας «δεν είναι ακριβώς άνθρωποι», η πληροφορία που παραθέτει εδώ ο Ουέλς είναι ανακριβής και ως προς τον βαθμό εξόντωσης των Τασμανών: ευτυχώς, η εξάλειψή τους δε στάθηκε ολοκληρωτική, παρά τις εκτεταμένες απαγωγές και το δουλεμπόριο που διεξήγαγαν οι Ευρωπαίοι κυνηγοί φώκιας που δρούσαν στην περιοχή στις αρχές του 19ου αιώνα, αλλά και τη μετάδοση ασθενειών, άγνωστων έως τότε σ' εκείνη την άκρη του πλανήτη, και ως εκ τούτου θανατηφόρων. (Σ.τ.Μ.)

σαν τις προετοιμασίες τους με σχεδόν πλήρη ομοφωνία. Αν το επέτρεπαν οι δυνατότητες των οργάνων μας, ίσως και να είχαμε διακρίνει ήδη από τον δέκατο ένατο αιώνα τα προβλήματα που συσσωρεύονταν. Άνθρωποι όπως ο Σκιαπαρέλι παρατηρούσαν τον Κόκκινο Πλανήτη –και είναι παράξενο, παρεμπιπτόντως, που εδώ και αναρίθμητους αιώνες ο Άρης θεωρούνταν το άστρο του πολέμου–, αλλά κανείς δεν κατάφερε να ερμηνεύσει τις διακυμάνσεις των σημείων που τόσο καλά χαρτογραφούσαν. Όλο εκείνο το διάστημα οι Αρειανοί πιθανότατα προετοιμάζονταν.

Κατά την αντίθεση των πλανητών το 1894, στη φωτεινή πλευρά του δίσκου παρατηρήθηκε μια μεγάλη λάμψη, πρώτα από το Αστεροσκοπείο Λικ, έπειτα από τον Περοτέν της Νίκαιας και μετά από άλλους αστρονόμους. Το αγγλικό αναγνωστικό κοινό πρωτοάκουσε σχετικά στο τεύχος του περιοδικού *Nature* της 2ας Αυγούστου. Τείνω να πιστεύω ότι η λάμψη εκείνη ίσως και να ήταν από το πελώριο πυροβόλο στον μεγάλο λάκκο, στα έγκατα του πλανήτη τους, από το οποίο εκτοξεύτηκαν οι εναντίον μας βολίδες. Και άλλα παράξενα σημάδια, που παραμένουν ανεξήγητα, παρατηρήθηκαν κοντά στο σημείο της έκρηξης εκείνης κατά τις επόμενες δύο αντιθέσεις.

Πάνε τώρα έξι χρόνια που μας βρήκε το κακό. Καθώς ο Άρης πλησίαζε στην αντίθεση, ο Λαβέλ της Ιάβας έβαλε φωτιά στα τηλεγραφικά δίκτυα ανταλλαγής αστρονομικών δεδομένων με την πληροφορία για μια τεραστίων διαστάσεων έκρηξη πυρακτωμένων αερίων επάνω στον πλανήτη. Είχε συμβεί γύρω στα μεσάνυχτα, 12 του μηνός και το φασματοσκόπιο, στο οποίο αμέσως κατέφυγε, έδειξε μια μάζα φλεγόμενων αερίων, κυρίως υδρογόνου, που κινούνταν με απίστευτη ταχύτητα προς τη Γη. Στις δώδεκα και τέταρτο, η πύρινη μάζα είχε πάψει να είναι ορατή. Ο Λα-

βέλ τη συνέκρινε με μια κολοσσιαία τολύπη φωτιάς που ξεπήδησε απότομα και βίβια μέσα από τον πλανήτη, «σαν καυτά αέρια που εκτινάσσονται από όπλο».

Και αποδείχθηκε εξαιρετικά εύστοχη η φράση του. Την επόμενη μέρα ωστόσο, στις εφημερίδες δεν υπήρχε τίποτε σχετικό με το γεγονός, εκτός από ένα μικρό σημείωμα στην *Daily Telegraph*, κι έτσι ο κόσμος συνέχισε την πορεία του με πλήρη άγνοια ενός από τους σοβαρότερους κινδύνους που απείλησαν ποτέ το ανθρώπινο είδος. Μπορεί κι εγώ να μην είχα μάθει ποτέ για την έκρηξη, αν δεν είχα συναντήσει τον Όγκιλβι, τον διάσημο αστρονόμο, στο Ότερσο. Ήταν τρομερά αναστατωμένος με το νέο και μέσα στη συναισθηματική του ένταση με προσκάλεσε να παρατηρήσω εκείνο το βράδυ μαζί του τον Κόκκινο Πλανήτη.

Παρ' όλα όσα συνέβησαν έκτοτε, θυμάμαι ακόμα πολύ καθαρά εκείνη την ολονυκτία: το σκοτάδι και τη σιωπή του αστεροσκοπείου, τη λάμπα με το σκίαστρο, που έριχνε το αδύναμο φως της στο πάτωμα στη γωνία, τον σταθερό ήχο από το ρολόι του τηλεσκόπιου, τη μικρή χαραμάδα στην οροφή – τη στενόμακρη άβυσσο του διαστήματος διάστικτη από τον γαλαξία. Άκουγα, χωρίς να βλέπω, τον Όγκιλβι να περιφέρεται στον χώρο. Κοιτώντας από το τηλεσκόπιο, έβλεπες έναν σκούρο μπλε κύκλο και τον μικρό πλανήτη να κολυμπά σ' αυτό το πεδίο. Έμοιαζε τόσοσδα, ένα πραγματάκι μικρό και ακίνητο και λαμπερό, με σχεδόν αδιόρατες λωρίδες να τον διατρέχουν, ελαφρότατα ελλειπτικός στο σχήμα. Αλλά ήταν τόσο μικρός, με το ασημένιο του σελάγισμα – ένα κεφάλι καρφίτσας φτιαγμένο από φως! Ήταν σαν να τρεμούλιαζε, στην πραγματικότητα όμως ήταν το τηλεσκόπιο που δονούνταν από τον ωρολογιακό μηχανισμό που κρατούσε το όργανο στραμμένο στον πλανήτη.

Καθώς παρατηρούσα, ο πλανήτης έμοιαζε πότε να μεγαλώνει και πότε να μικραίνει, άλλοτε να πλησιάζει κι άλλοτε να απομακρύνεται, γι' αυτό όμως ευθύνονταν απλώς τα κουρασμένα μου μάτια. 65 εκατομμύρια χιλιόμετρα από μας – πάνω από 65 εκατομμύρια χιλιόμετρα κενού. Λίγοι άνθρωποι συνειδητοποιούν την απεραντοσύνη του κενού στο οποίο κολυμπά η σκόνη του υλικού σύμπαντος.

Κάπου κοντά του μέσα στο πεδίο υπήρχαν, θυμάμαι, τρεις αμυδρές φωτεινές κουκκίδες, τρία αστέρια αόρατα διά γυμνού οφθαλμού, ασύλληπτα μακρινά, και τριγύρω η απροσμέτρητη σκοτεινιά του κενού. Ξέρετε πώς μοιάζει αυτή η μαυρίλα τις έναστρες, παγερές νύχτες. Μέσα από το τηλεσκόπιο δείχνει ακόμα πιο βαθιά. Και αόρατο σ' εμένα, έτσι μικρό και μακρινό που ήταν, αλλά διασχίζοντας την τρομακτική απόσταση προς το μέρος μου σε μια γοργή και σταθερή πορεία που το έφερνε όλο και πιο κοντά, χιλιάδες χιλιόμετρα πιο κοντά με κάθε λεπτό που περνούσε, πλησίαζε Αυτό που μας είχαν στείλει, Αυτό που έμελλε να φέρει τόσον αγώνα και καταστροφή και θάνατο στη Γη. Ούτε στιγμή δε μου έβρασε από το μυαλό όσο παρατηρούσα· κανένας άνθρωπος στη Γη δεν είχε διανοηθεί ένα τέτοιο αλάνθαστο βλήμα.

Εκείνη τη νύχτα παρατηρήθηκε άλλος ένας πίδακας αερίου υπό πίεση στον μακρινό πλανήτη. Τον είδα. Μια κοκκινωπή λάμψη στην περιφέρεια, μια ελάχιστη προεξοχή από το περίγραμμα τη στιγμή ακριβώς που το χρονόμετρο έδειχνε μεσάνυχτα· το είπα αμέσως στον Όγκιλβι κι εκείνος πήρε τη θέση μου. Η νύχτα ήταν ζεστή και διψούσα και για να ξεμουδιάσω τα πόδια μου, προχώρησα με βήμα αδέξιο, ψηλαφιστά μέσα στο σκοτάδι μέχρι το τραπεζάκι με το σифόν της σόδας, ενώ ο Όγκιλβι αναφωνούσε στη θέα της ροής των αερίων που έρχονταν καταπάνω μας.

Εκείνη τη νύχτα, ένα ακόμα αόρατο βλήμα ξεκίνησε από τον Άρη την πορεία του προς τη Γη, περίπου ένα δευτερόλεπτο πριν συμπληρωθούν οι είκοσι τέσσερις ώρες από το προηγούμενο. Θυμάμαι που καθόμουν στο τραπέζι, εκεί, μέσα στη μαυρίλα, με πράσινες και κόκκινες κηλίδες να κολυμπούν μπροστά στα μάτια μου. Ήθελα μόνο να είχα λίγο φως για να καπνίσω το τσιγάρο μου, κι ούτε που υποψιαζόμουν τι σήμαινε η μικρή εκείνη λάμψη που είχα δει και τι θα μου έφερνε σύντομα. Ο Όγκιλβι συνέχισε να παρατηρεί μέχρι τη μία κι έπειτα τα παράτησε· ανάψαμε το φανάρι και περπατήσαμε προς το σπίτι του. Κάτω, μες στο σκοτάδι, όπου το Ότερσο και το Τσέρτσι και οι εκατοντάδες κάτοικοί τους κοιμούνταν αμέριμνοι.

Ο Όγκιλβι έκανε ένα σωρό υποθέσεις εκείνη τη νύχτα σχετικά με την κατάσταση του Άρη και πάντως ειρωνευόταν τη χοντροκομμένη ιδέα πως ο πλανήτης είχε κατοίκους που μας έκαναν σήματα. Η δική του άποψη ήταν ότι ίσως ο Άρης δεχόταν σφοδρή βροχή μετεωριτών ή ότι βρισκόταν σε εξέλιξη κάποια μεγάλη ηφαιστειακή έκρηξη. Μου επισήμανε μάλιστα πόσο απίθανο θα ήταν η οργανική εξέλιξη να έχει ακολουθήσει την ίδια κατεύθυνση σε δύο γειτονικούς πλανήτες.

«Οι πιθανότητες να υπάρχει οτιδήποτε ανθρωπόμορφο πάνω στον Άρη είναι μία στο εκατομμύριο», είπε.

Εκατοντάδες παρατηρητές είδαν τη φλόγα εκείνη τη νύχτα και την επόμενη γύρω στα μεσάνυχτα, και μετά πάλι την επόμενη· κι έτσι πήγε επί δέκα νύχτες, κάθε βράδυ και μια φλόγα. Για ποιο λόγο σταμάτησαν οι βολές μετά τη δέκατη, κανείς πάνω στη Γη δεν επιχειρήσε να το εξηγήσει. Ίσως τα αέρια των εκτοξεύσεων να δημιούργησαν δυσκολίες στους Αρειανούς. Πυκνά νέφη καπνού ή σκόνης, που μέσα από τα πιο ισχυρά τηλεσκόπια

της Γης φαίνονταν σαν μικρές γκρίζες ακανόνιστες περιοχές, απλώνονταν στην καθαρή ατμόσφαιρα του πλανήτη καλύπτοντας τα γνώριμα χαρακτηριστικά του.

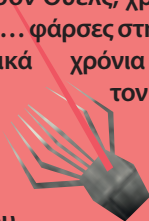
Επιτέλους, κάποια στιγμή αντιλήφθηκαν και οι ημερήσιες εφημερίδες την αναστάτωση και δημοσιεύθηκαν άρθρα εδώ κι εκεί και παντού σχετικά με τα ηφαίστεια του Άρη. Το κωμικό περιοδικό *Punch*, θυμάμαι, τα χρησιμοποίησε επιτυχώς για τα πολιτικά του σκίτσα. Και ταυτόχρονα, όσο εμείς παραμέναμε ανυποψίαστοι, τα βλήματα που εκτόξευσαν οι Αρειανοί εναντίον μας συνέχιζαν να τραβούν ανατολικά, σκίζοντας τώρα το κενό του διαστήματος με ρυθμό πολλών χιλιομέτρων ανά δευτερόλεπτο, πλησιάζοντας ώρα με την ώρα, μέρα με τη μέρα, όλο και πιο κοντά. Τώρα πια, μου φαίνεται σχεδόν απίστευτα υπέροχο ότι, ενώ μια τέτοια γοργοκίνητη μοίρα κρεμόταν πάνω από το κεφάλι μας, εμείς οι άνθρωποι συνεχίζαμε να ασχολούμαστε με τις ασήμαντες έγνοιες μας όπως πάντα. Θυμάμαι πόσο πανηγύριζε ο Μάρκαμ για τη νέα φωτογραφία του πλανήτη που είχε εξασφαλίσει για λογαριασμό της φυλλάδας που έβγαζε εκείνη την εποχή. Οι άνθρωποι στις μέρες μας καθόλου δε συνειδητοποιούν την αφθονία και την ακάματη δραστηριότητα των εφημερίδων του δεκάτου ενάτου αιώνα. Εγώ από την πλευρά μου ήμουν πολύ απασχολημένος προσπαθώντας να μάθω ποδήλατο, ενώ ταυτόχρονα επεξεργαζόμουν και μια σειρά δοκιμών γύρω από τους πιθανούς τρόπους εξέλιξης των ηθικών ιδεών με την περαιτέρω πρόοδο του πολιτισμού.

Ένα βράδυ (το πρώτο βλήμα δε θα απείχε πια ούτε 16 εκατομμύρια χιλιόμετρα) βγήκα για έναν περίπατο με τη γυναίκα μου. Είχε ξαστεριά κι εγώ της εξηγούσα τους αστερισμούς των ζωδίων και της έδειξα και τον Άρη, μια φωτεινή κουκκίδα που όδευε

προς το απόγειο, προς τον οποίο τόσα και τόσα τηλεσκόπια ήταν εκείνη τη στιγμή στραμμένα. Η νύχτα ήταν ζεστή. Γυρνώντας σπίτι, μας προσπέρασε με μουσικές και τραγούδια μια παρέα εκδρομέων από το Τσέρτσι ή το Άιλγουερθ. Τα ψηλότερα παράθυρα των σπιτιών ήταν φωτισμένα· οι άνθρωποι ετοιμάζονταν για ύπνο. Από τον σιδηροδρομικό σταθμό μακριά ερχόταν ο ήχος των τρένων που έκαναν μανούβρες, το μούγκρισμα και το κουνούρισμα των μηχανών, τόσο μαλακά, που από εκείνη την απόσταση ακούγονταν σχεδόν σαν μελωδία. Η γυναίκα μου παρατήρησε πόσο λαμπερά φαίνονταν τα κόκκινα, τα πράσινα και τα κίτρινα φώτα από τους σηματοδότες της γραμμής, έτσι όπως κρέμονταν, θαρρείς, με φόντο τον ουρανό. Όλα φάνταζαν τόσο γαλήνια και ασφαλή.

Ενας άνδρας περιπλανιέται σε ένα βομβαρδισμένο, κατεστραμμένο Λονδίνο, προσπαθώντας να επιβιώσει και να επανενωθεί με τη γυναίκα του. Οι Αρειανοί έχουν εισβάλει στη Γη προκαλώντας πανικό και χάος, και όλα δείχνουν ότι επίκειται το δραματικό τέλος του ανθρώπινου πολιτισμού. Το νερό του Τάμεση βράζει από τις θερμικές ακτίνες των τριπόδων, των μηχανών με τις οποίες εξαπολύουν τις σαρωτικές επιθέσεις τους οι Αρειανοί, ομάδες ανθρώπων προσπαθούν να φτάσουν στις ακτές για να εγκαταλείψουν τη Βρετανία, ένα κόκκινο χόρτο αρχίζει να φυτρώνει παντού, θρησκόληπτοι ιεροκήρυκες μιλούν σαν μεθυσμένοι για την έλευση του Αρμαγεδδώνα, αλλά η Γη δεν έχει πει ακόμα την τελευταία της λέξη – και κυρίως... τα μικρόβιά της.

Μία από τις πρώτες ιστορίες επιστημονικής φαντασίας όπου περιγράφεται με τη λεπτομέρεια και την αμεσότητα του δημοσιογραφικού ρεπορτάζ η εχθρική εισβολή ενός εξωγήινου πολιτισμού στη Γη, *Ο πόλεμος των κόσμων* του Ουέλς αποτελεί έργο αναφοράς και εγγυημένης αναγνωστικής απόλαυσης. Γραμμένο με το απαράμιλλο αφηγηματικό χάρισμα του Ουέλς και βασισμένο στην αντίληψη της ρεαλιστικής δημοσιογραφικής καταγραφής, προκάλεσε αίσθηση όταν κυκλοφόρησε, ώθησε τον μεγάλο Όρσον Ουέλς, χρόνια μετά, να κάνει μία από τις πιο πετυχημένες... φάρσες στην ιστορία του ραδιοφώνου, ενώ πριν από μερικά χρόνια μεταφέρθηκε ξανά στον κινηματογράφο από τον Στίβεν Σπίλμπεργκ. Διαχρονικής αξίας έργο υποδηλώσεις, πατάει πάνω στον αρχέγονο φόβο του ανθρώπου απέναντι στο άγνωστο και στην απειλή που αυτό φέρνει μαζί του.

Η παρούσα έκδοση, σε νέα, σύγχρονη μετάφραση της Μαργαρίτας Ζαχαριάδου, περιλαμβάνει εισαγωγή της μεταφράστριας και επίμετρο από τον μεγάλο, σύγχρονο κλασικό συγγραφέα επιστημονικής φαντασίας Σερ Άρθουρ Τ. Κλαρκ.

Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ

www.psychogios.gr

ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ: 21980

Γ Ι Α Α Ν Α Γ Ν Ω Σ Τ Ε Σ Μ Ε Α Π Α Ι Τ Η Σ Ε Ι Σ